

WWW.merhabahaber.com

f facebook.com/akademiksayfalar

CİLT: 16 • SAYI: 28
5 EKİM 2016 ÇARŞAMBA

Merhaba

gazetesinin her **Çarşamba**
okurlarına armağanıdır.

KADEMİK

Sayfalar

Hazırlayanlar: **M. Ali UZ - Serdar CEYLAN**
maliuz@merhabagazetesi.com.tr • srceylan@hotmail.com

VEFATININ 42. YILINDA
**AHMET RASİH İZZET
KOYUNOĞLU**
(1900 - 1974)

ÖZEL SAYISI - 2 -

KOYUNOĞLU ÖZEL SAYISI ÜZERİNE

Vefatının 42. yılında iki özel sayıyla daha önce de 29 Eylül 2004 tarihli bir özel sayı⁽¹⁾ ile andığımız Ahmet Rasih İzzet Koyunoğlu (1900-1974), bilhassa Konya’ımızda silinmez izler bırakmıştır. “Kamil odur ki, koya dünyada eser; eseri olmayanın yerinde yeller eser” düsturu ile ömrünü Konya kültürüne hizmete adanmıştır. Ömrü boyunca topladığı kültür varlıkları ile kurduğu özel müzesini 4 Temmuz 1973 tarihinde Konya Belediyesi’ne bağışlamış, yaklaşık 15 ay sonrada 22 Eylül 1974 tarihinde vefat etmiştir.

Günümüzde Koyunoğlu Müze ve Kütüphanesi; Konya’nın hafızasının, kıymetli kültür ve tabiat varlıklarının muhafaza edildiği on üç bini aşkın arkeolojik, nümizmatik, etnografik eserlerden oluşan zengin bir koleksiyona ve otuz bini aşkın kitaptan oluşan bir kütüphaneye, ayrıca Konya’nın en geniş gazete ve dergi arşivine sahiptir. Koyunoğlu’nun memleketine bıraktığı bu miras her geçen gün zenginleşerek, onun da hayırla anılmasına vesile olmaktadır.

Koyunoğlu hakkındaki geçen haftaki özel sayımızda; Mehmet Ali Uz’un takdimi ile Hasan Yaşar, Nail Bülbül, Av. Mehmet Ali Apalı, İhsan Kayseri, Dr. Mehmet Önder, Sadun K. Aksüt, Ahmet Şal ve Can Kolukısa’nın yazılarını neşrettik. Bu haftaki özel sayımızda ise Av. Meh-

met Ali Uz’un 1957 yılında henüz Konya İmam Hatip Okulu talebesi iken Koyunoğlu ile yaptığı röportajı yeniden düzenleyerek neşrediyoruz. Bu röportaj, 1975 yılında Mahmut Sural tarafından Yeni Konya gazetesinde yazı dizisi olmakla birlikte bir bütün olarak bugüne kadar neşredilmemiştir. Ayrıca Muhtar Bedir ve Refi Cevad Ulunay’ın yazılarına da bu sayımızda yer verdik.

Böylece Koyunoğlu vefat yıldönümünde hazırlanan iki özel sayı ve Konya Büyükşehir Belediyesi A. R. İzzet Koyunoğlu Müzesi ev sahipliğinde “İkinci Sohbetleri” kapsamında 24 Eylül cumartesi günü tertip edilen, Mehmet Ali Uz, Hasan Yaşar ve İhsan Kayseri’nin konuşmacı olduğu paneller anıldı. Hazırlanan özel sayılarımız, panele katılan konuklara renkli baskısı ile takdim edildi.

Özel sayımıza katkıları için Konya Büyükşehir Belediyesi A. R. İzzet Koyunoğlu Müzesi’ne, yazarlarımıza teşekkür ediyor, aramızdan ayrılan yazarlarımızı ve Koyunoğlu’nu rahmetle anıyoruz.

(1) “İzzet Koyunoğlu Özel Sayısı”, 29 Eylül 2004, C. 4, S. 19, s. 153-160.

RAHMETLİ İZZET KOYUNOĞLU İLE RÖPORTAJ

Mehmet Ali UZ

İzzet Koyunoğlu'nun vefatının 42. yılı vesilesiyle, 1957 yılının onuncu ayında kendisiyle yaptığım bir röportajı aynen sütunlarımıza geçiriyor, Koyunoğlu'nu rahmetle anıyorum.

Kendilerinden bir röportaj yapma ricasında bulunduğum değerli hemşehrimiz Sayın İzzet Koyunoğlu beni, her tarafı tarihî eşya ile dopdolu olan bir odada, büyük bir nezaketle kabul ettiler; kendilerine ilk olarak şu soruyu sordum:

UZ: Bu değerli eserleri toplama düşüncesi ilk defa sizde ne zaman uyandı?

KOYUNOĞLU: Bizde, ilk Türk Ocaklarının kurulmasında güdülen millî davalar arasında Türk tarihinin temelini teşkil edecek olan malzeme araştırılması, bir araya getirilmesi ve Türk tarihini bir hikâye olmaktan kurtararak, ona layık olduğu kıymet ve hayatiyeti verme maksadı yer almıştı. Bu teşkilat, birçok derneklerde rastlandığı gibi tek tarafı, hatta fantezi teşkil edecek şatafatlı görünüşlerden uzak ve tam manasıyla Türkün millî seciyesine uygun bir karakter taşıyordu. Teşkilât üç kol olarak görevlendirilmişti ki, bunlar:

- 1-Derneği Kolu
- 2-Türk Gücü Kolu
- 3-Müdafaa-i Milliye Kolu

Adlarıyla anılıyor ve faaliyetlerinin hududunu, bu derneklerin nizamnamelerin de yer alan mevzular ve gayeler teşkil ediyordu.

Türk Derneği Kolu: Türk Kültür ve sanat eserlerini toplayacak, bunları menşelerine ve mevzularına göre tasnif edecek ve bu suretle de zengin bir millî

1922 yılında İzzet Koyunoğlu (solda ayakta) ve arkadaşları.

1928 yılında, İzzet Koyunoğlu (sağda oturan)
Karaman İstasyonunda arkadaşlarıyla.

kütüphane ve millî bir müze teşkil edilecekti.

Türk Gücü Kolu: 12 yaşından 45 yaşına kadar bütün Türk topluluğunu geleneksel ve asrî sporlarla yetiştirecek, ailelerin, toplulukların sağlığı ve dürüst bir cemiyet hayatını temin ve bekası için çalışacaktı.

Müdafaa-i Milliye Kolu ise: Topyekûn harp sistemine ve yurt müdafaasına matuf teşkilât teşkilâtı sağlayacaktı.

Bu teşebbüsler ilk devrelerde pek hızlı ilerlemeler kaydetti. Teşkilât, zamanının hükümetleri tarafından da yardım görüyordu. Bilhassa İttihat ve Terakki Fırkası bunu bir dinî inanış mesabesinde kıymetlendirmiş, benimsemiş ve bekasına çalışmıştı.

Ben o yıllarda 16-17 yaşlarındayken bir idadi talebesi olarak bu faaliyetleri yakından takip ediyordum. Babam, ailemiz ve dostlarımız bu teşkilatta faal hizmetler almış olduklarından, bu çalışmalarını yakından takip ediyor ve bağlılığımı günden güne artırıyor, elimden geldiği kadar ben de bir takım kültür ve sanat eserleri toplamaya ve teşkilâta bağışlamaya çalışıyor, bundan büyük bir gurur duyuyordum. Millî heyecanın bu yoldaki çalışmalarını güçlendiriyor, büyük engelleri kolaylıkla aşmamı sağlıyordu.

En küçük köy evinden en büyük konaklara kadar herkes elindeki kıymetli ecdat yadigarını ne varsa bu topluluklara seve seve başlıyordu.

Ne fayda ki, Saraybosna hadiseleri çıktı ve güneyde Ermeni isyanları çıktı. Arnavutluk'ta Motisor (Hristiyan Arnavutlar), Lübnan hadiseleri, Trablusgarp muharebeleri, onu müteakiben Balkanlar ve I. Dünya Savaşının çıkışı ile imparatorluk muazzam badirelere giriftar oldu, yıkıldı. Bu zincirleme girdaplar içinde samimi emellerle yer alan bu güzelim teşekküller ve teşebbüsler henüz fidan denilebilecek çok genç bir yaşta söndü, mahvoldu. Büyük fedakârlıklar ve kalbî ve vicdanî arzularla hediye edilen, kıskanç bir sevgi ile toplanıp saklanan bu kültür ve sanat eserleri

yağmalara uğradı. Bu yağmacılar arasında en büyük, melun saldırısı Ermeniler yapmışlardı. Artık toplanılan eşyadan ve teşkilattan eser kalmamıştı.

Benim yaşıma da artık 22'ye basmıştı. Günden güne bu hicranlarla yanıp tutuşan gönlüm bir zamanlar aile yadigarından bol bol hediye edilmiş olan eserleri toplamak ve esasen mektep hayatıyla başlayan kitap sevgisi millî faaliyetler sırasında daha çok sevmeye başladığım millî sanat eserleri külliyyatını kendi teşebbüslerimle, fedakârlıklarım ile meydana getirme davası benim için davaların en mukaddesi olarak yer almış bulunuyordu.

Sorunuzdan çıkardığım manaya göre şimdi teşebbüsümün başlangıcını bir tarihe bağlamam gerekiyor:

Millî Kütüphane ve Etnografya Müzesi'nin teşkili sırasında azadan pek muhterem hocam **Hamdi zade Abdülkadir (Erdoğan) Efendi** bana şu tavsiyede bulunmuştu:

Görülüyor ki, Türk'e ve Türk'ün öz ocağı Konya'ya has bir feragat ve el açıklığı ile bağışlarda bulunuyorsunuz. Lakin düşünmelisiniz ki, Türklerin evleri ve ocakları da büyük bir sanat sevgisi ve sanat zevki ile donatılmıştır. Bize yarın deseler ki: "Bu eserleri bir araya toplamak hususundaki gayretiniz tebci ve takdire şayandır. Lakin bunlarla döşenmiş, donatılmış ev numuneleri gösterebilir misiniz? "Hiç şüphesiz, dağılmış olan bir ananın, bir tarih geleceğinin tekrar ihyası güçtür. Eski bir aileye mensubiyetiniz bakımından daima böyle bir sualle karşılaşabilirsiniz değil, karşılaşacaksınız. Bu

İzzet Koyunoğlu (solda ayakta) Karaman istasyonunda yabancı konuklarla.

itibarla mevcudu bizim derneklerimizin giriştiği millî taassup ve gayrete muvazi olarak muhafazaya, arttırmaya, noksanları telâfi ve temine çalışmalısınız."

Ben de bu muhterem ve mübeccel hocamın emrine uyarak 1913 yılında geçtiğim teşebbüsâtımı bu ruh ve gaye ile sağlamaya özendim ve hemen teşebbüse geçtim. Ayrıca, bu gayeyi hatıraya bağlayan bir de mühür kazdırarak mühürledim ki, bugün dahi kitaplarıma ve mevcut eşyaya bu hatıra mührünü tatbik etmekteyim.

İzzet Bey burada sözü geçen mührü getirdiler, gördüm. Mühür madeni bir daire üzerine kazınmış bir mühür olup üzerinde

TCDD'de mesai arkadaşlarıyla İzzet Koyunoğlu.

1913 tarihini taşımaktadır. Ve ikinci sorumu sordum:

UZ: Bu külliyei toplamaktaki gayretlerinizin sebebi nedir?

KOYUNOĞLU: Avrupa'da kaldığım sıralarda aynı ruhun buralarda da yer alıp almadığını yokladım. Gördüm ki, Avrupalılar en küçük ve hatta sanat izafesinden çok uzak, değersiz eşyaya bile bir millî değer isnat ederek, bunları göklere çıkartan ifadelerle kıymetlendiriyorlar. Bunların muhafazasında olduğu kadar, yabancılara gösterilmesinde de azami itina ve gayreti gösteriyorlardı.

Özellikle İsviçre, İtalya gibi turistlerin bolca ziyaret ettikleri yerlerde bu hal, büyük bir canlılıkla göze çarpıyordu. Bundan İsviçre ve İtalya büyük kazançlar temin ediyor, millî bütçeyi en büyük hacimde besleyen bir ana memba' (çıkış yeri) olarak beslediği gibi, hala da beslemektedir.

Avrupa Müzelerinin başlıcaları şöyle sıralanabilir:

Fransa, Almanya, Avusturya, İtalya. Vatikan, İngiltere, Rusya, İspanya müze ve kütüphaneleri. Bu müze ve kütüphanelerde birçok Türk sanat eserleri en kıymetli salonların başta gelen yıldızlarını teşkil ettikleri halde, bunların Türklere mal edilmeyecek, kısaca, şark sanatlarından diye tanıtıldığını gördüğüm vakti kalbim sızlamıştı. Ne yazık ki, eski geleneklerin bu değerli yadigârlarını bu adamlara tashih ettirmeye kudretim kâfi – yeterli – değildi. Her zaman gider mahsun nazarlarla, doya doya seyretmeye çalıştığım bu eserlerden istemeyerek ayrılır, duyduğum elemle günlerce baş başa kalırdım.

Vaktiyle birer suretle memleketimizden aşırılmış eserlerin, yâd ellerde, menşelerinden ve asıl sahiplerinden mahrum ve bîkes kalmalarından elbette, her

1956 yılında Karaman garında mesai arkadaşlarıyla İzzet Koyunoğlu.

Türk'ün yüreği sızlar.

Yukarıdan beri izah edip gelmekte olduğuma göre, benim bu külliyei toplamaktaki gayretimin iki sebebe dayandığı görülmür:

- 1- Millî kültür ve sanat sevgisi
- 2- Bunların yâd ellere geçmesinin, hakaretlere maruz kalmasını sağlamak duygusudur.

UZ: Başlıca eserleriniz hakkında bilgi verir misiniz?

KOYUNOĞLU: Hâlihazırda, ekseriyetini el yazması eserler teşkil eden büyük bir kütüphane Türk sanat eserlerinden (12. asırdan zamanımıza kadar) halı, kilim, şal, işleme, kadife ve çeşitli ev eşyaları ile hükümdar taçları, çeşitli mücevherat, kılıçlar, çeşitli harp silâhları, minyatürler, tablolar, en ünlü hattatların el yazılarını hâvi levhalar, murakka'lar – bir çeşit yazı türü – Kur'an-ı Kerim nüshaları, fermanlar, Selçuklu Anadolu beylikleri ve Os-

manoğulları devirlerine ait altın, gümüş, nikel, bronz, bakır ve demir süs ve ev eşyaları, sedefkâri işlemler, sandık ve sandıkçeler, külliyeletli miktarda tesbihler, zer-baf ve zerdüz kumaşlar, kıyafetler... Bunlardan başka Milâttan önceki devirlere ait Eti, Yunan, Roma, Bizans ve Bizans feodallerine ait sanat ve tarih kıymetini haiz eşya ve heykellerle en eski devirlerden zamanımıza kadar Çin, Sakson, Bohem, Selçuk ve Osmanlı seramikleri, çinileri, porselen ve kristal evâni – kıymetli eşya- bu külliyenin başlıcalarını teşkil eder. Ancak, şu ciheti de nazar-ı dikkate almak icap eder ki, Türkiye'de, son yıllarda müzecilik büyük bir tekâmüle doğru gitmekte, fakat buna karşılık ananevi Türk sanat zevki elini ayağını devşirip, yerini en adî ve en pespâye neviden eşyalara, naylonlara terk etmektedir.

Artık Başarakavağı'nın canlara can katan, nazarları taltif eden halılarından, Sarayönü- Lâdik,

1927 yılında Karaman istasyonunda.

Derbent, Karacadağyörüğü Keçimuhsine tezgâhlarının akları, ci-handa rakipsiz kıymetlere ulaşan güzelim halılarından mahrum bulunuyoruz. Çünkü ne nebati boyaları vücuda getiren sanat sırlarını bilenler, ne de hatasız inceliklerle renk kompozisyonlarıyla millî totemik şekilleriyle gönüllerde tahtlar kuran işlemeleri vücuda getirecek eller kalmıştır.

UZ: Bu külliyei toplarken karşılaştığınız hadiselerden birkaçını anlatır mısınız?

KOYUNOĞLU: Halkın elinden bir şeyi satın almak için çeşitli müşküller yer alır. Eski bir tarih ve sanat eserini maddî kıymetiyle, manevî kıymetini maddî ölçü ile muvazene ederek kıymet takdiri gayet güç bir meseledir. Halk, satmak istediği şeyi hakiki kıymetinden kıyas kabul etmeyecek kadar fazlasını veya noksanını isteyebilir. İş, getirilen eserin kıymeti hakkında satıcıya fikir verip onu aldatmadan eseri

elde etmek, eğer koleksiyonda mevcudu yoksa elden kaçırmamak icap eder.

Ben, Kaşgarlı İsmail Hakkı Beyin hiçbir resim galerisinde mevcudu bulunmayan tablosunu vaktiyle, Cemile Sultan'ın Erenköyü'ndeki köşkünden satın alırken, müzayede de kıymet olarak konulmuş olan yüz liraya karşılık, rakiplerimle karşılaşma sonunda 3500 liraya aldığım vakit, herkes benim aldandığıma hükmetmişti. Aradan pek az bir zaman geçmişti ki, bana aldandığımı söyleyenlerle, eseri bende görenler, birkaç misli bedelle almak istemiş, rica ve niyazla bu tabloya talip olmuşlardır.

İkinci bir hatıram da şöyle:

İzmir'de, İzmir limanının o zamanki sahibi olan Jiro ailesinin terekisi arasından bir yaymacı kitapçı tarafından alınmış olan tablolar arasında "Rubens" (18. Asır) tarafından III. Selim'in ablası Beyhan Sultan'ın bir portresi bana iki liraya satılmıştı.

Sonraları bu tabloya yüz elli bin liradan başlayan teklifler yapılmıştır ve hâlâ da yapılmaktadır.

Dünya pazarlarında öyle şeyler alınır satılır ki, çok vakitler alıcı ve satıcı da aldığı ve sattığı şeyin hakiki kıymetinin ne olduğunu bilemez. Bunda aldanmak da vardır, kazanmak da... Terazîyi muvazeneli tutabilmek için bilgiye, tecrübeye dayanan uzun süreli bir kariyere ihtiyaç vardır.

UZ: Memleketimize turist çekebilmek için neler yapmalıyız?

KOYUNOĞLU: Müzeleri eşya yığını halinden çıkararak iyi bir tasnife tâbi tutmak, büyük zevâta ait ziyaret yerlerini etnografik eşya ile karıştırmamak, ziyaretgâhları ziyaretgâh olarak müzeleri müze olarak, abideleri de abide olarak göstermeliyiz. Yurdun her köşesinde, tarihin zamanımıza kadar intikal ettirdiği birçok abideler, mabetler, sanat eserleri, her çeşit mebnî binalar- âdetâ yığınlar halinde mevcuttur. Ne yazık ki, propaganda ve neşriyat noksanlığı yüzünden eserlerimizi hakiki kıymetleriyle tanıtamıyoruz. Onun için memleketimizi ziyaret eden turist miktarı her memlekette daha az oluyor. Bunda tuhaf bir tezat yer alıyor! Pek zengin tarih bakiyeleriyle dolu olan ülkemize pek az turist gelmesi, sahip bulundukları tarih bakiyeleri bize nazaran ekalli kalil – çok az – nisbetinde iken, yabancı ülkelere gelen turist miktarı muazzam nispetlere ulaşmıştır. Yukarıda da dediğim gibi, bizdeki basın, yayın, turizm teşekkülleri henüz tam şekliyle faal durumda olma-

ması, iâşe ve ibate bakımından kâfi tesisat ve teşekküllerin bulunmaması, yalnız eski eserleri irae göstermesi ile tahakkuk edeceği zihniyetinin hâkim olması, turist celbine mâni olan sebeplerdir.

Konya'mız büyük bir varlığın manevî himayesi altında bulunuyor. Hz. Mevlâna burada gelişmiş, burada vuslata ermiştir. O yüksek mevcudiyetin hatırasının, layık olduğu surette anılması ve sabit bir fikre bağlı kalarak Konya ikliminin en sert bir zamanına tesadüf eden 17 Aralık tarihinde Şeb-i Arus gününün, Konya'ya yine de ziyaretler sağlayacağı vehmiyle, esas gelenekten uzak olarak bir festival halinde yapılması pek garip düşüyor.

Evvelce Arabî aylara göre tertiplenen Şeb-i Arus'lar her mevsime rastlar ve kısa bir vakfe-i ihtiramla saygı duruşu huzurda yapılır ve mevsimin mahsusâtından olmak üzere ol hazretin ruhuna bazı nevâleler – çerezler – yenilir veya şerbetler içilirdi.

İzzet Koyunoğlu'nun akrabaları.

Konya'ya turist celbini sağlamak, Konya için hakikaten bir zaruret, bir ihtiyaçtır. Fakat 17 Aralık'ta ölüm gününü bir festival halinde anmayıp, bu büyük insanın, büyük şeref ve haysiyeti ile mütenasip tam bir vakarla anılmasını ve Konya'nın en iyi zamanlarına rastlayan 30 Eylül doğum gününü en büyük tezahürlerle tes'it olunmasının, berikine nazaran tercih edilecek pek çok tarafları vardır.

Hazret-i Mevlâna 30 Eylül'de doğmuştur. Ufuklarımızda doğan bu güneş saçtığı nurlarla beşeriyetin gönüllerini, fikirlerini nurlandırmakta devam etmektedir.

2- 30 Eylül Konya'nın pek istif bir sonbahar mevsimine rastlar ki, bu mevsimde

Konya, geniş ovalarının verdi-

ği nimetlerle mebzul bulunur.

3- Mevzii turistik sezonun açıldığı batıdan doğuya doğru muazzam turistik akımların başladığı bir devredir

4- İzmir Fuarı 20 Eylül'de kapanıyor, bunu Mevlâna günü takip ediyor.

5- Beyşehir, Seydişehir, Karaman, Aksaray, Ermenek, Alanya, Antalya gibi fevkalâde turistik yerlere işleyen muntazam vasıtalarla, kısa zamanda başka başka yerlere ulaştırmak suretiyle, turistlerin yer yer gezmelerini ve bunların ülkemizde uzun süre kalmalarını sağlama (sağlayabilir?)

6-Artık bütün istihsalini yapmış olan Konya, İzmir Fuarı aya-rında bir Mevlâna Fuarı zemini teşkil edecek durumda dır. İzmir Farını müteakip, yani 30 Eylül'den on gün evvel ve on gün sonra olmak üzere bir Mevlâna Fuarı, Konya'ya iktisadî menfaatler sağlar. O zaman her çeşit festivaller, şehir-i âyinler, şenlikler, Lunaparklar kurulur. Konya'nın tarihî caddelerinde Meh-ter yürüyüşleriyle içten ve dıştan kafil kafil gelen turistler sağlanabilir. Konya da bu suretle, pek eskiden alışık bulunduğu muazzam pazarlara kavuşarak, iktisadî inkişafına mazhar olur.

Münevver gençliğin bu noktada büyük bir dikkat ve hassasiyetle ısrar etmesini, çalışmasını, gereken her türlü samimi teşebbüslere geçmesini gönlümüz arzu eder.

Fakat bunu ben empoze etmiş olmayayım. Gençlik bunu günlerce tetkik etsin, mantığına inanışlarını uygun bulursa, bu yolda mesai sarfına gayret etsin.

İzzet Koyunoğlu yakınlarıyla.

Ama denecek ki, doğum günü ancak Hz. Peygamber için mukaddes bir gündür. Evet burada ben de mutabıkım. Lakin vaktiyle padişahların doğum günleri de böylece tes'îd olunurdu. Dahasını söyleyeyim. Molla Cami şu kıt'a ile Hz. Mevlâna'ya lâayk olduğu pâyeyi veriyor:

**An Feridûn-ı cihan-ı manevî
Pes büved burhan-ı kardeş Mesnevî
Mecugûyem vaf-ı ân âli cenâb
Nist Peygamber velî dâred kitab**

Sözleriyle Hz. Mevlâna'yı, Hz. Peygamberin son Peygamber olması sebebiyle, Peygamber değildi fakat kitabı var telmihi ile velilerin en büyüğü mertebesine yükseltmektedir. Fikriyat, hikmet ve maneviyat âleminin, Hz. Peygamber'den sonra serferâzı olan Hz. Mevlâna'nın doğum gününü tes'it etmemiz bir borç, bir vazife teşkil ediyor. Bu günün

tes'idini, şüphesiz ki Hz. Pîr pekiyi karşılayacaktır. O "Bana inanan da gelsin, inanmayan da" buyuruyor. Bu itibarla onun ruhu manevîyesini de dilşâd edebileceğimizi zannediyorum.

UZ: Bu hususta gençliğe tavsiyeleriniz var mıdır?

KOYUNOĞLU: Evvelâ mektep kitaplarından, hatta notlarından başlayarak sizden sonrakilere küçük fakat derli toplu bir külliye bırakabilirsiniz. Bu bile milletimiz için bir kıymet ve imtisal numunesi teşkil eder.

Hayatta, muhakemenize, selim aklınıza uygun düşen her şeyi muhafaza etmek onu kıymetlendirmek, çoğaltmak, daima imkân her zaman hâsıl olmaz. Fakat küçükken başlayan teşebbüsler her zaman insanı büyük neticelere ulaştırır. "Damlaya damlaya göl olur" ecdat sözü, uygun düşen bir vecize ola-

1957'den bir anı

Ne fayda ki, Saraybosna hadiseleri çıktı ve güneyde Ermeni isyanları çıktı, Arnavutlukta Motisor (Hristiyan Arnavutluk), Lübnan hadiseleri, Trabıuşgarp muharabeleri, ova müteakıben Balkanlar ve 1. Dünya Savası çıkışı ile imparatorluk muazzam bädırelere gıriftir oldu, yıldı. Bu zincirleme gırdaplar ıfıkade samimi emelleri yer alan bu güzelim teğekküller ve teğebbüsler henüz fıdan denıleblecek çok teğebbüsler ve kalbi ve vıcdani arzuları dakartıklar ve kalbi ve vıcdani eserleri hediye eden, kuskanc bir sevgi ile topla-hediye eden, kulkür ve sanat eserleri sanıslanan ugradı. Bu yağmcılar arasına yağmalara, melun saldırı Ermeniler yapılmıgları, Artık toplanılan eşıadan ve te-kıllatın eser kalmamıştı.

Benim yağm da artık 22 ye basmıştı. Günden güne bu hırcınlara yanıp tutuşan gınlüm bir zamanlar aile yadıgırından bol bol hediye edilmis olan

ve esi GAYFA

1957'den bir anı

Rahmetli İzzet Koyunoğlu, soyadından da anılgı-
cağı üzere, Konyamızın kök-
lü âilelerinden «Koyunoğlu»
soyundan mümtaz bir şahs-
yetti. Ben ~~...~~ ni 1956

İhmeti İzzet Koyunoğlu tarih eşyalarıyla donatılmış o-
la tarihi bir koltukta otururken görülüyor..

1957'den bir anı

Fakultet hane har en meget stor betydning for den danske økonomi, og det er derfor vigtigt, at den bliver styrket. Det er derfor vigtigt, at den bliver styrket.

— Kuvola...
to kullitettuna...
Koski...
Kuvola...
Kuvola...

iz röportajın hikâyesi-
velince:

İZZET KOYUNOĞLU'NUN ARDINDAN*

Muhtar BEDİR

İzzet Bey ve Naciye Hanım'ın oğlu olan, Ahmet Rasih İzzet Koyunoğlu 1901 yılında Konya'da doğdu. Babasına çok hürmeti olduğu için babasının adı ile anılırdı.

Herkesin bir zevki olur. İzzet Bey'in de eski eser toplama hasatlığı vardı. Bütün ömrünü eski eser toplamaya harcadı. Arkeolog olmadığı halde bir tutku bir önsezi Koyunoğlu'nu bu merakın peşinden koşturmuş ve Devlet Demir Yolları Müfettişliği ona eski eser toplama fırsatını vermişti. Koyunoğlu kendi ismini verdiği müzesinde eserlerini canından çok severdi. Eserlerini her misafire veya meraklıya yılmadan, usanmadan gösterirdi.

Müzesine giriş bedava idi, yalnız yanında çalışanların masrafını karşılamak için kapının arkasına personel bahşiş kutusu koymuştu. İsteyen, istediği kadar para atardı.

Evim Topraklık Mahallesi'nde olduğu için müzesinin önünden geçerken her zaman karşılaşır, hal hatır sorardık. Mart ayında "Yeni Konya" için röportaj yapmaya müzesine (evine) gitmiştik. O zaman da hasta idi, yaşını sorduğumda 70'şi geçtim, 80'ne gidiyorum demişti. Müzesinin aşağıdaki odası şahsî odası idi. Konya usulü sedire oturur, sohbet ederdik. Son senelerde annesini de kaybetti. Yapayalnız kalmıştı. Evinde misafir eksik ol-

* Yeni Konya, Sayı: 9933, 27 Eylül 1974, s.2

mazdı. Pembe Hanım, Ayşe Hanım, Mısır Hanım, İzzet Bey'in ev işlerini yaparak senelerce misafirlerin kahırlarını çekmişlerdi. Ve Pembe Hanımın çok emeği geçti.

İzzet Bey hiç evlenmemişti. Evlenmediğinden kendini eski eserlerine vermişti. Hayatta bir kız kardeşi vardır.

Bu günkü Koyunoğlu Müzesi bütün bir hayat boyu dışından tırnağından arttırıp didinmesinin eseridir. Müzeyi gezen bilir. Göz kamaştırıcı eserlerden geçilmez. Yer imkânsızlığından, ancak bunların bir kısmını zor şartlar altında teşhir ediyor. Yazı, cilt, tezhip, nadir ve eşsiz olması bakımından çok kıymetli yazma kitapları vardır. Nitekim kendisiyle görüşmemizde "Yabancıların gizlice mikro filmler çekerek

kendi devletlerine götürmüş oldukları kitap sayfalarını basarak sattıklarını duydum çok üzuldüm." diye bana sızlanmıştı.

İzzet Koyunoğlu, tarihî eser biriktirenlerin öldükten sonra, hatta sağlığında emanet edilen eserleri çar çur edildiğini görüp bildiği için, kimseye itimat etmedi uzun zaman eserlerini koruyacak binanın yapımına yanaşmadı. Bir sene evvel belediye ile anlaşma yaptığı isabet oldu. Kıymetli eserlerin her hangi bir yoldan dağılmalarına imkân kalmadı. Aksi halde müzayede salonlarında çar çur edilecekti.

Şimdi iş belediyeye düşüyor. İzzet Beyin bana anlattığına göre Müzenin bulunduğu adadaki evlerin hepsi istimlak edilip, yeni Koyunoğlu Müzesi'nin inşasına bu sene başlanacaktı. Ben henüz böyle müjde duymadım. Belediye'deki kısır çekişmeler bir tarafa bırakılsın. Dünyaca kıymetli eserleri muhafaza edecek Müze binasının yapımına en kısa zamanda başlanması bütün Konyalının dileğidir. İzzet Bey son günlerinde hep bina inşasını düşünürdü. O günleri göremeden 23.9.1974 pazartesi günü hayata gözlerini yumdu. Allah rahmet eylesin.

MÜTHİŞ BİR ADAM*

Refi Cevad
ULUNAY

Konya, benim için daima bir harikalar diyarı olmuştur. Camileri, sivri kubbeli Selçuk binaları toprak duvarlı, dar, büküm büküm sokakları, sonra birdenbire modern üsluba intibak eden yepyeni inşaatı ile bende her gelişimde başka bir intiba uyandırır. Bu sefer de müşahedelerim içinde hayret hududunu aşan bir hâletle karşılaştım.

İstanbul'da ekseriya Sahafkar çarşısında, Sandal Bedestanı'nda, nâdir eşya bulunan muhitlerde rastladığım bir Konyalı hemşehrim vardır: İzzet Koyunoğlu. Onu kâh koltuğunun altında, hafta göğsünde sanki yüreğine sokacakmış gibi kıskanç bir muhabbetle sarıldığı bir yazma kitapla, kâh sardığı eski bir gazeteden pasları görülen bir kılıçla, kâh paket halinde yıpranmış bir kumaş parçası ile kâh bir köşesinde ya Yesari'nin, Mahmut Celâlettin'in, Râkım'ın, Mustafa İzzet'in bir levhası ile görürüm. Bunlara mâlik olmanın gururunu bastıran bir nezaketle kendisini mütevazı bir eski eşya meraklısı gibi gösterir, güzel şeylere olan meclûbiyetinden bahsedecek olsam bunu tatlı bir tebessümle geçiririrdi.

Bu sefer Konya'ya geldiğim zaman yol ve seyahat arkadaşım Ekrem Ayverdi: "İzzet Beyin evini, daha doğrusu müzesini gördünüz mü?" dedi. "Daha fırsat bulup gidemedim." "Benim yazı koleksiyon-

um ona yetişemiyor", dedi, "harikalar var". Birlikte gittik.

Eski bir Konya evi... Sokak kapısından odalara, sofalara, aralıklara, merdiven başlarına, merdiven ayaklarına, musandıralara varıncaya kadar asırlar birer yığın halinde... Halı, kilim, dokuma, kumaş, yazı, levha, mangal, ocak, kılıç, kalkan, tabak kâse, tesbih, oyma çekmece, yazma kitap, minyatür, tablo... Allah'ım ne yok, ne yok! Kimsenin sırrını bilmeyince açamayacağı demir sandıklar, yazma kitaplar, anahtarlar. 13 üncü, 15 inci asırlar burada yaşıyor.

Büyük söz söylüyorum demeyin, Türkiye'de Selçuk medeniyetini de içine almak şartıyla, Topkapı Müzesi de dâhil olduğu halde bundan daha zengin bir müze yoktur.

Bu mütevazı adam bir karınca sabrı ve sebatı ile yurdun her tarafını gezmiş, dolaşmış, aramış, bulmuş ve buraya taşımış.

Kendimi bir peri âleminde, bir hayâl diyarından zannediyorum. Tamamıyla alıktım. Nutkum tutuldu. Harikalar, insanın hisleri üzerinde hâkim bir tesir yapıyor.

Evet dedi, bir milyondan başladılar. Üç milyona çıktılar, vermedim.

İzzet Bey. Bu, muazzam bir paradır, neden vermediniz?

Bunları Konya'ya hediye edeceğim.

* Milliyet: Sayı: 2367, 17 Aralık 1956, s.3, Yeni Konya, Sayı: 2696, 18 Aralık 1956, s.2

A.R.İZZET KOYUNOĞLU Şehir Müze ve Kütüphanesi
Kerim Dede Mahallesi, Kerimler Caddesi. No:19, Karatay / KONYA